

บพท ๙

บพนฯ

ความเป็นมาของปัญหา

ในบรรดาเทพเจ้าของอินเดียที่คนไทยคุ้นเคย นอกจากพระราษฎร์ พระพรหม พระศิริ (ในนามพระอิศวรแล้ว) เทพอีกองค์หนึ่งซึ่งเรารู้จักกันดี ในแพทเทพที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเทพที่บันดาลให้ชัยชนะรักใคร่กันโดยใช้ พลานุภาพแห่งศรัทธา เทพเจ้าองค์นี้ทรงนาม การมเทพ

ชื่อ กามเทพ ปรากฏครั้งแรกในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย อาศัยหลักฐานจากศิลปาริเวณมหาธาตุ หลักที่ ๒ ว่า

- (๒๔) "....(กร.) พระ เชชร กิมย กิมรี ปัก
- (๒๕)สรรพสิทธิ รนีสิทธิ พิ
- (๒๖) (หมายเหตุ)(ม) ถี ศรี อุมา

เทวากามเทพ*

ชื่อที่ปรากฏในอารีกนีมีไกด์แต่งบทนาท เคนชัก

สมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏชื่อ กามเทพ ในวรรณคดีต่าง ๆ เช่น ลิลิตประคล กล่าวถึงความงามของนางสีกิประดิษฐ์ว่า เปรียบเหมือน กามเทพ กังคัวอย่างว่า กังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*ประชุมศิลปอาชารีกภาคที่ ๑ จารีกกรุงสุโขทัย, (พระนคร : ศุภสก, ๒๕๗๓), หน้า ๑๓๐.

ทำงานของนาสิกให้
คือเห็นนิรมิตไว้
เปรียบกับข้อความ

ในสมุทรโขไซคากั้นท์ ตอนเทพารักษ์รำฟังขณะเห็นสมุทรโขไซบรหنمหลับอยู่ในป่า

พระโพธิ์ถุคลพิสมัย ทรงครุฑ์เต็มใจ
ว่าห่านนี้ท้าให้มา

ຖាពេលនិករបក្រារ

និរាយក្រោម

และตอนพิทักษ์ธารร่วมพิงในใจขณะเห็นพระสุนทรโภษบรรทมหลับกันนางพินทุมวาก

ពិធីរបៀបការងារ - នវត្ថុសាស្ត្រ

ปุณฑิกลังชุม

บมจเจ็งจิตตระหนัก วารอัครอุไญ

นรชาติสุ ไทย ธุรกิจการเมือง

รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงองค์ท่านทรงพระราชนิพนธ์บทละครที่มีชื่อเสียงจากเรื่องเดิมของสันสกฤตเรื่องนี้คือ ศกุนคลา คืออย่างขอความที่แสดงถึงอาบุภูษของกามเทพในเรื่องศกุนคลามีว่า

^๙ គិតិភូមិរាជសាគ, (រាជធានីភ្នំពេញ: ក្រសួងអប់រំពាណិជ្ជកម្ម, ២៤០៨), หน้า ៦.

พระมหาราชาชคุ, สมุทรไเมยคำณห์, (พระนคร : ศึกษาภัณฑ์พานิชย์,
๑๘๐๔). หนา ๖๕.

“สมเด็จพระนราธิราษฎร์เจ้ากุลมารศรีปรมานุชิตชัยในรัตน์, สมุหราชมณฑลกำเน้นท์,
(พระนคร : ศึกษาภัณฑ์พานิชย์, ๒๕๐๖), หน้า ๑๖๔.

กามเทพนงของอาช

ภาคແພລງສຽກມູນປັບຜາ

ສຽກຄົກນັກອຸ່ນຫະວຽດ

ທອນຊື່ນາສານ້າຍິນດີ່

ແຕ່ການເທັກໆກີ່ອງປຸລັກນະຂອງບຸກຄຸລີ່ສ່ວັງຈາກນາມຂຣມ ສື່ບີ ກວາມຮັກ
ລັກນະເຊັນນີ້ເວີຍກວ່າ ບຸກຄຳລາມີຫຼານ ກລາວສື່ບີ ກວິໄກສົມທີໃຫ້ກວາມຮັກຊື່ນເປັນສິ່ງ
ໄຟມີຄັວຄຸນໃໝ່ຄັວຄຸນ ເຖິງແສດງບໍ່ທາທຳກ່າວ

ພຈນານຸກຮມຈົບນໍາຮາຊັນທີຕະສານ^๒ ໄກສົມບໍາຍກວາມໝາຍຂອງການແລະ
ການເທັກໆ ດັ່ງນີ້

ການ ນ. ກວາມໃກ່, ກວາມປ່າຍດາ,

ການເທັກໆ ເຈົ້າແໜ່ງກວາມຮັກໃກ່

ໂຄຢ່າເຖິງການເທັກມີຫຼາກສໍາຄັງເກີ່ວກັບກວາມຮັກໃນວຽກຄົກຕັ້ງກ່າວ
ນາແສ້ວ ຈຶ່ງເປັນເວົ້າທີ່ນໍາສັນໃຈວ່ານໍາຫຼາກຂອງການເທັກມີອະໄໄນ້ ແລະ ເປັນທີ່ຍອມຮັບ
ໃນວັດທະນາຂອງໄທຍເພີ່ມໃດ ຜູ້ວິຊຍື່ງເຫັນສົມກວ່າທີ່ຈະໄກ້ທ່າກວິຊຍເວົ້ານີ້ໄໝເປັນທີ່
ກວ້າງຂວາງແລະແຈ່ມແຈ້ງ ເພື່ອປະໄຍຍົນໃນການສຶກສາວຽກຄົກໄທຢ່າງໃຫ້ເຂົ້າໃຈຫຼັກເຈນ
ຢືນຢັນ

ສູນຍົວທະວັດພາກ

ຊູ່ພົດສະກວດນົມຫາວິທາລ້າຍ

^๑ພະບາຫສົມເດືອນພະນັກງານເກົ່າເຈົ້າອຸ່ນຫຼວ, ສັກນຸດລາ - ສາວິຕີ,
ພິມພົມຮັກທີ ๒ (ກຽງເທັກນານຄຣ : ຕິກມາກັ້ນພານີ້ຍ, ๙๘๙), ນໍາາ ๓ - ๔.

^๒ພຈນານຸກຮມຈົບນໍາຮາຊັນທີຕະສານ, ພິມພົມຮັກທີ ๖ (ພຣະນຄຣ : ຮູ່ງເວົ້າອົງຮຣມ,
໨໕໐), ນໍາາ ๑๓๓.

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ตลอดจนบทบาทของกามเทพ ทั้งนี้เพื่อจะเรื่องของความรักมักมีกล่าวถึงในวรรณคดีแบบทุกเรื่อง

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาประวัติและความเป็นมาของกามเทพตั้งแต่กำเนิดเริ่มแรก ในสมัยพระเวทและวิรพนาการต่อมาในสมัยกาพย์และปูราณะ รวมทั้งวิเคราะห์บทบาทของกามเทพ โดยอาศัยหลักฐานและข้อมูลจากวรรณคดีสันสกฤต ส่วนเรื่องราวของกามเทพในทางพุทธศาสนา และเรื่องราวของกามเทพที่ปรากฏในวรรณคดีไทย ผู้วิจัยได้กล่าวถึงแค่เพียงสั้นๆ โดยอาศัยข้อมูลจากคัมภีร์ที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา และจากวรรณคดีไทย

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าการวิจัยนี้จะทำให้ทราบเรื่องราวความเป็นมาของกามเทพ ตลอดจนความคิดและความเชื่อถือของชาวอินเดียที่มีต่อเทพเจ้าพระองค์นี้ กล่าวคือ ชาวอินเดียสามารถอธิบายเรื่องความรักอันเป็นนามธรรม ให้มีตัวตนเพื่อแสดงบทบาทต่าง ๆ แต่ในทางพุทธศาสนาแล้ว กามเทพมิใช่เทพเจ้าแห่งความรัก กลับกลายเป็นมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร มหาวิทยาลัย

วิชีกิจการนิการวิจัย

ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมหลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับกามเทพในวรรณคดีสันสกฤต อันได้แก่ คัมภีร์ฤกเวท คัมภีร์อธรรมราเวท กาพย์มหาการะ-หริวงศ์ ปูราณะฉบับต่าง ๆ โภแก่ วินทูปูราณะ ศิวปูราณะ ลิงคปูราณะ และ

มารกัณฑ์เทยบุราษะ มหากาพย์ไคแก่ ถุมารสมกพ วรรณคดีนิทานไคแก่
กดาสริกสาร และหนังสืออื่น ๆ นำข้อมูลที่โคมาวิเคราะห์ แยกແບະ รวมรวม
และเรียบเรียงຄາມຈຳກັນ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย